

V letošním roce proběhne již 10. ročník soutěže Mladý pěstitel.

Mládež do 15 let má opět možnost se této soutěže zúčastnit, stačí jen do 20. září poslat závaznou přihlášku na adresu ČZS ÚS Olomouc. Soutěž proběhne v termínu podzimní výstavy Flora Olomouc, tj. v době 3. – 6. října 2013. Od soutěžících očekáváme, že se opět pochlubí zajímavými výpěstky a podělí se tak s ostatními o své pěstitelské úspěchy. Součástí vystavených exponátů je předkládaný pěstitelský deníček.

Pozvánka na výstavy:

Flora Olomouc - letní etapa - [Olomouc, výstaviště](#) - 15. - 18. 8. 2013 - Mezinárodní zahradnická výstava a veletrh, letní etapa. **Letní zahradnické trhy**, prodej květin, zahradnického sortimentu a drobné zahradní mechanizace, pomůcek a potřeb. Otevřeno denně od 9.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hodin. Expozice ČZS na Vás čeká opět v pavilonu G.

AKCE ČESKÝCH DRAH VLAK PLUS - tj. 50 % slevu na zpátečním jízdném z kteréhokoliv místa v ČR pro kteréhokoliv návštěvníka letní Flory, který o slevu na pokladně ČD požádá a na výstavišti si dá jízdenku potvrdit razítkem na stánku ČD ([pavilon E](#))!

V rámci **Hodových slavností městyse Velký Újezd 2013**, které finančně podpořil Olomoucký kraj, **pořádá Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Velký Újezd výstavu s názvem „Můj svatební den“**, která představí svatby konané ve Velkém Újezdě během několika uplynulých desetiletí jak v obrazové verzi pomocí dobových fotografií, tak také ukázkami svatebních šatů, svatebních kytic aj.

Pro veřejnost bude výstava zpřístupněna v sobotu 17. srpna od 14.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hodin a v neděli 18. srpna od 9.⁰⁰ do 16.⁰⁰ hodin v klubovně v přízemí radnice – vchod od náměstí.

Program hodových slavností je bohatý:

Sobota: na hřišti TJ Sokol budou probíhat sportovní hry pro děti, svou techniku a zručnost předvedou místní hasiči, dojde i na fotbalový zápas, svou činnost představí TJ Sokol výstavou, večer bude hodová zábava; v centru obce budou hrát kapely různých žánrů již od pátečního večera;

Neděle: jarmark tradičních výrobků, ukázky řemesel, divadlo pro děti; v kostele Sv. Jakuba Staršího bude po ranní nedělní mši otevřena krypta a kostel, odpoledne se bude konat hodový koncert duchovní hudby apod.

Den otevření vinných sklepů - Čejč - sklepy Pod Búdama - 17. 8. 2013

ZO ČZS Čejč pořádá ve spolupráci s vinaři v sobotu 17. srpna 2013 "Den otevření vinných sklepů". Již po osmé máte možnost navštívit areál vinných sklepů Pod Búdama a ochutnat vzorky vína tentokrát ve 24 vinných sklípcích. Začátek v 11 hod, po skončení Beseda u cimbálu.

Tradiční výstava květin, ovoce, zeleniny, bonsajů a kaktusů. - **Šlapanice u Brna, Orlovna (naproti kostela) 17. - 18. 8. 2013** - U příležitosti Šlapanických slavností bude organizací ČZS Šlapanice uspořádána již tradiční výstava letních květin, ovoce, zeleniny, bonsajů a kaktusů. Výstava otevřena v sobotu i neděli od 8 do 18 hod. Vstupné je dobrovolné.

◀ ▶ ☀ Ochrana rostlin na zahrádce v září:

Uvedený kalendářní přehled je použit s laskavým svolením autorů publikace:

Účinná ochrana zahradních plodin - Josef Horák, Jaroslav Rod, ([GRADA](#) – 2011) ↓

◀ Vyčistíme, vybilíme a vysíříme sklep, očistíme a vydezinfikujeme police a lísy na ovoce. K dezinfekci použijeme 1% suspenzi Chloraminu, nebo přidáváme do vody přípravek Savo.

◀ Dokončujeme ošetřování plodů jabloní proti **Ca-deficientní skvrnitosti jablek** solemi vápníku. Rozhodující je poslední postřik 14 dnů před sklizní, a to např. 1% koncentrací Kalkosolu 25 nebo 1% ledkem vápenatým.

◀ U jaderovin je vhodné realizovat v lokalitách, kde se vyskytuje především sazovitost plodů prakticky každoročně, nejpozději od začátku srpna opatření, která omezí výskyt **sazovitosti jablek**, ale i **skládkových hnilob** a **skládkové strupovitosti** u plodů určených ke skladování. Je zde možno použít přípravky běžně účinné proti strupovitosti, jež mají vedlejší účinnost proti těmto chorobám, např. Discus, Merpan 80 WG (k použití 35 dnů před sklizní), dále Syllit 65 WP a Dithane DG Neotec (21 dnů před sklizní) a konečně Zato 50 WG a Thiram Granuflo (14 dnů před sklizní). Zdá se však, že je dostačující při prevenci skládkových hnilob a sazovitosti následné použití samotných strobilurinů (Discus 35 dnů před sklizní a poté Zato 50 WG 14 dnů před sklizní). Zcela výjimečně přichází v úvahu k použití v rizikových lokalitách (uzavřená vlhká údolí např. u řeky, neošetřované sady v blízkém okolí či dokonce v sousedství) zesílená kombinace, kdy stromy s vyvinutými jablky nejprve postříkáme 35 dnů před sklizní kombinací přípravků Discus + event. Merpan 80 WG a poté nejpozději 3 týdny před sklizní strobilurinem Zato v kombinaci s přípravkem Thiram Granuflo. Tato kombinace je opravdu výjimečná, maximální a riziková kvůli nebezpečí přítomnosti reziduí použitých přípravků v plodech. Připomeňme si, že sazovitost se především silně projeví na plodech jabloní a hrušní při deštivých a relativně teplých podzimních měsících, zvláště při teplém a vlhkém září. Nově je k ošetření proti skládkovým chorobám zaregistrován kombinovaný přípravek Flint Plus, obsahující captan, což je účinná složka Merpanu 80 WG a strobilurin trifloxystrobin, čili účinná složka přípravku Zato 50 WG. Je k dostání dokonce už i v malobalení a ukazuje se, že tato kombinace je velmi účinná.

◀ V září se vracejí mšice z bylinných hostitelů zpět na ovocné stromy a keře. Pokud dojde k projevům jejich přemnožení na ovocných kulturách, musíme ještě i nyní zasáhnout Pirimorem 50 WG.

◀ Koncem měsíce září upevňujeme na kmeny stromů a na kůly lepové pásy proti samičkám **píď'alky podzimní**. Tyto pásy musí být pevně přivázány ke kmenům a kůlům tak, aby nemohly samičky proklouznout. Můžeme místo toho oškrabat borku ve spodní části kmenů a lep Chemstop-ecofix natřít ve vodorovném pásu přímo na kmen. Tímto opatřením předcházíme jarním holožírům listů housenkami píď'alek.

◀ Pokud se objeví ve fázi zaměkání hroznů deštivé počasí, příznivé pro **šedou hnilobu hroznů**, je třeba provést u révy vinné postřik Teldorem 500 SC. Je výhodný tím, že má relativně krátkou ochrannou lhůtu (14 dnů) a kromě účinnosti proti samotné šedé hnilobě navíc i výrazně redukuje množství již vytvořeného oxidačního enzymu laccasy v nahnílých hroznech. Tento enzym především negativně ovlivňuje samotné kvasné procesy, dále způsobuje ztrátu barevnosti u červených vín, sklon k hnědnutí u bílých vín a nakonec i prázdnu, někdy až nahořklou chuť vína z takto postižených hroznů.

◀ V září je v zeleninové zahradě nejzávažnějším škůdcem **pochmurnatka mrkvová**. Druhá generace této mouchy klade vajíčka od druhé poloviny srpna do konce září a způsobuje poté tzv. "**červivost**" **mrkve**. Jedinou ochranou je překrývání mrkvových porostů netkanou textilií v období kladení vajíček.

◀ Od konce srpna přes celé září ponecháváme přikryté netkanou textilií i porosty póru, neboť tento zásah je šetrnou a účinnou ochranou proti **vrtaлке pórové**. Nálet vrtalek se pozná podle tečkovitých vpichů do listů hostitelských rostlin. Vrtalka pórová je malá dvoukřídlá muška, jejíž larvy na jaře poškozují listy cibule kuchyňské, v létě pak rostliny póru. Často se nepodaří ve správný čas provést na jaře ošetření porostů cibule a v pozdním létě postřik póru (tj. v době hromadného rojení dospělců vrtalek) deltametrinovými přípravky (Decis 15 EW – již není v drobném balení - vyhodit, Decis Mega). Tento účinný zákrok musí být proveden včas do začátku líhnutí larev a prakticky se realizuje pouze ve velkovýrobě.

◀ Nejzávažnější chorobu celeru představuje **septoriová skvrnitost listů**. K chemické ochraně je možno použít organický fungicid Score 250 EC nebo azoxystrobin Ortiva. Aby byla ochrana účinná, je třeba s postřiky při deštivém počasí začít včas (červen až září) a ošetření provádět opakovaně. Ortivu lze však použít pouze dvakrát za sezonu.

▶ ◀☀ **Nutné práce na zahrádce v září:**

použité informace jsou čerpány: www.zahradkari.cz: ↓

▶ Září je svými prvními dvěma dekadami posledním letním měsícem roku. Nemáte-li ještě vysázený jahodník, je možné ještě během měsíce sázet a zvláště v jeho druhé polovině využít proměnlivosti počasí a větší vlhkosti. Sazenice by ale měly být dobře vyvinuté. Sklízají se odrůdy měsíčního a remontantního jahodníku (např. LIDKA, OSTARA), remontantní maliny (např. ADA, MEDEA) a beztrnné ostružiny. U remontantních jahodníků ponechte na rostlinách koncem měsíce jen vyvinuté plody, stvoly s květy nebo poupaty vyštípněte, aby se rostliny nevysilovaly.

▶ Až do poloviny měsíce můžete očkovat broskvoně na semenáček - zvláště v době vlhka bývá dostatek mízy. Rybíz je možné v této době řízkovat.

▶ U maliníku odstraňte odpojené výhony (do poloviny měsíce), ponechané ošetřete fungicidem.

▶ Sklízají se podzimní (ALKMENE, DESERT) a raně zimní (SPARTAN, SELENA apod.) odrůdy jablek, hrušky (DIANA, NELA), renklódy (ALTHANOVA, ZELENÁ), švestky (např. DOMÁCÍ, TULEU GRAS), pozdnější broskvoně (LEDNICKÁ ŽLUTÁ, MARTINA), pěstitel vinné révy začíná s vinobráním.

▶ Včas si překontrolujte stav a pevnost žebříků, které budete pro sklizeň potřebovat, připravte si dostatek obalů na ovoce (přepravky omyjte 5 % sodou) a překontrolujte stav skladovacích prostor.

▶ Zjistíte-li u švestek výskyt šarky s nechutnými plody bez cukru, vykopejte strom i s kořeny a spalte, aby nedošlo k přenosu virózy na další stromy.

▶ Červivé, či jinak poškozené plody, opadané pod stromy, posbírejte a odstraňujte co nejdříve. Sklízíte-li ovoce pomocí pytlíkového česáčku na tyči (tam, kde nelze použít žebřík), trhejte plody jednotlivě, jinak (při trhání více plodů najednou) může dojít k nežádoucím otlakům a následnému hnití při skladování. Při sklizni plodů rovněž odřezávejte suché a polámané, nebo zasychající větve.

▶ U vinné révy se během září dokončuje osečkování, aby se podpořilo dozrávání a vývoj hroznů. Po provedeném řezu révy stříkejte ještě proti padlí a perenospoře a tam, kde jsou potíže s hořkou pihovitostí jablek, proveďte poslední ošetření vápennatým hnojivem, nebo roztokem ledku vápenatého - vždy v koncentraci 1% 14 dnů před sklizní.

▶ Do poloviny měsíce je možné na uvolněné zeleninové záhony vysévat vhodné plodiny (hrách, lupina, vikev, hořčice apod.) na [zelené hnojení](#). Vzešlý porost alespoň jednou týdně důkladně zalijte a v případě, že rostliny do doby rytí přerostou, tak je nejdříve posečte, nebo uválejte, aby se snadno zarýval.

▶ Začátkem měsíce se pokračuje ve sklizni cibule (ze sazečky i ze semen). Sklízají se brambory - suché a přebrané, zbavené těch, které byly při sklizni mechanicky, nebo škůdci porušené, či napadené chorobami skladujte nejlépe ve vydezinfikovaných přepravkách. Skladovací teplota (nejlépe tmavý, větratelný sklep) by měla být zpočátku naskladnění brambor 10 - 15 °C, během skladování potom 3 - 5 °C, pod tuto hranici by teplota neměla klesnout.

▶ Můžete ještě vysévat ředkvičky pro sklizeň v polovině října (ochrana proti dřepčíkům netkanou textilií vám vytvoří rovněž příznivé mikroklima k růstu a vývoji rostlin). Též si můžete vysít kopr a špenát a záhon pro případ výskytu nepříznivého počasí překrýt foliovým krytem (pro svoji potřebu můžete některé rostliny nechat na záhonu dozrát a sklídit semena pro výsev v příštím roce). V září se rovněž vysazuje česnek, na stejné místo by měl přijít po sobě nejdříve po pěti letech. Nedoporučuje se ani sázet česnek po cibuli, póru, po bramborách, nebo po rajčatech. Sadbu si raději nakupte v seriózních, osvědčených obchodech a v případě, že nemáte záruku zdravotního stavu, mořte stroužky proti háďátku zhoubnému a proti houbovým chorobám. K výsadbě použijte jen největší stroužky z obvodu cibulí, sázejte do připravené půdy do hl. 6 - 8 cm (řádky 25-30 cm, vzdálenost v řádku 8 cm). V případě, že v září nestihnete česnek zasázet, nebo vám to počasí neumožní, máte možnost ještě do poloviny října.

► Sklízí se fazol na semeno a to takovým způsobem, že se celé rostliny uříznou těsně u země a s lusky se zavěšují na suchém, dobře větraném místě. Zde se ponechávají až do úplného uschnutí. Ozimý salát se vysévá do 10. září, špenát pro jarní potřebu do 15. září. Na přezimování si můžete vysít i semeno ozimého kvěťáku (ARKTUR).

► Do kořenáčků, či petrželových děrovaných nádob (petrželáků) přesadte petržel (listovou i kořenovou) - do každého kořenáče natěsnejte co nejvíce rostlin (jako substrát postačí písčitá kompostovka). Do příchodu mrazů nechte osázené kořenáče a nádoby venku na zahrádce a zapusťte je do země až po okraj, důkladně zalijte. Rovněž zasadte do kořenáčů pažitku a obě tyto zeleniny budete moci sklízet během celé zimy.

► Na mrkvi se objevuje již druhá generace pochmurnatky mrkvové a klade vajíčka (již od poloviny srpna). Proto je třeba včasné nakrytí netkanou textilií, abyste neměli červivou mrkev. Netkanou textilií ponechte rovněž do poloviny září na porostu póru, kde může škodit vrtalka pórová. Podrobněji si o tomto škůdci póru přečtěte v příspěvku V. Žateckého. Proti septorióze celerových listů pokračujte v ošetřování měďnatými fungicidy.

► V září se ještě vysazují dvouletky - macešky, hvozdíky, pomněnky, sedmikrásky, dělením trsů se rozmnožují a přesazují trvalky, (u nich odstraňujte průběžně odkvetlá květenství). Z cibulovin se v tomto měsíci vysazují nejdříve krokusy, ladoňky a narcisy, v polovině září lilie a koncem měsíce se ve výsadbě cibulovin na zahrádce pokračuje hyacinty a tulipány (ty snesou i říjnovou výsadbu). V září též vyryjte rané odrůdy mečíků a v suché větrané místnosti je nechte doschnout.

► Růže prostříhejte a odstraňujte odkvetlé květy i s konci výhonů, odstraňujte též výhony plané, vyrůstající z podnože. Jehličnanům dopřejte koncem měsíce hodně zálivky, aby dobře přečkaly zimu. Začínají se sázet okrasné dřeviny. Nástup do květu u měsíčku pro příští rok urychlíte tak, že semeno již v druhé polovině září vysejete na záhon. Pokojové květiny z místa jejich letního pěstování přenášejte na zakryté verandy, lodžie, nebo do skleníku - kaktusy a tučnolisté květiny jsou choulostivé i na malé noční mrazíky - ty uklidte nejdříve.

► **Poradenská služba – každou středu, mimo 1. v měsíci, mezi 13,⁰⁰ a 16,⁰⁰ hodinou (na sekretariátě ÚS ČZS)**
ZO ČZS si mohou vyzvednout na sekretariátě ÚR ČZS v Olomouci, tř. 1.máje 5, každou středu, mimo 1. v měsíci:
► **členské známky na rok 2013 + ke každé známce zdarma „Rukověť zahrádkáře 2013“ + kalendářik ČZS.**

►► **CD a publikace k objednání a zakoupení na ÚS ČZS Olomouc:**

► **CD:** Choroby a škůdci zahradních rostlin – aktualizovaná a doplněná verze (2012), J. Rod / cena 50,- Kč

► **CD:** Výstavy ČZS – nově zpracované CD – pro členy ČZS - lze objednat na ústředí / cena 50,- Kč

► **publikace:** pomologie: **Jádrovin a Peckoviny** – Bc. T. Jan a Ing. D. Nestrsta – cena 240,- Kč / při odběru obou dílů

► **publikace:** pomologie: **Drobné ovoce a skořápkoviny** - Bc. T. Jan a Ing. D. Nestrsta – cena 200,-/ks.

► **publikace:** pomologie: **Jádrovin + Peckoviny + Drobné ovoce a skořápkoviny** - Bc. T. Jan a Ing. D. Nestrsta – cena 399,- / za 3 díly

► **publikace:** **Zahrádkáři v Čechách a na Moravě** – ČZS – cena 50,- Kč vč. poštovného a balného na základě objednávky ZO nebo ÚS

► **CD: Vinná réva – k dispozici na letní výstavě Flora Olomouc, v informační službě pavilonu “G”**

Telefonické dotazy mimo středu Vám zodpoví členové ÚS ČZS Olomouc:

Předseda – J. Rod, tel.: 723 339 521, e-mail: jaroslav.rod@centrum.cz

tajemník - J.Skarupský, tel.: 605 127 698, e-mail: j.skarupsky@seznam.cz

hospodář – J. Kačerová, tel.: 775 639 152

Redakce: Vlasta Schubertová, ČZS ÚS Olomouc - konečná úprava

(neprošlo jazykovou úpravou)